У К Р А Ї Н А

ПАСПОРТ

Об'єкт культурної спадщини

Ансамбль споруд пошти. Каретна.

(найменування об'єкта)

Вид	Тип	Категорія пам'ятки
Архітектура та містобудування	ансамбль	Національного значення

1. Дата утворення об'єкта:

кінець XIX ст.

2. Місце знаходження об'єкта:

Бульвар 50-річча Перемоги, 45-а, м. Біла Церква Київської області

3.Охоронний № пам'ятки:

Ох. № 910/2

4.Дата і № рішення, відповідно до яких об'єкт узято на державний облік та визначено категорію пам'ятки:

Постанова Ради Міністрів УРСР від 06.09.79. № 442

5. Наявність охоронних дошок, охоронних знаків, інших інформаційних написів, позначок: відсутні

6.Власник:

Регіональне відділення ФДМУ по Київській області; балансоутримувач будівлі – Київське обласне управління техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.

7.Користувач:

орендар – ФОП Базяк Ю.М.

8.Охоронний договір:

охоронний договір відсутній.

9.Функціональне використання:

Сучасне	Первісне	Інші (протягом часу існування об'єкта)
складські приміщення, бокси для зберігання автомобілів	каретна	складські приміщення, бокси для зберігання автомобілів.

10. Історичні дані про об'єкт:

З початку XIX ст. Біла Церква поступово набуває значення вузлового центру поштового зв'язку. З 1805 року на поштовій дорозі Москва – Біла Церква – Одеса починають будувати поштові станції. Поштова станція в Білій Церкві була збудована в 1825 (1829?) – 1836 рр. власниками міста магнатами Браницькими. 25 лютого 1829 року «главноначальствующий над почтовым департаментом» надіслав до Білої Церкви наказ побудувати замість тимчасової, постійну поштову станцію. І в березні 1830 року було повідомлено Київському військовому губернаторові про відкриття замість тимчасової, постійної поштової експедиції.

Поштові правила вимагали від експедиції «задля уникнення зволікання» тримати день і ніч три-чотири готових до відправки запряги коней і двох поштарів «в усьому одягнених».

На відміну від інших станцій, що будувалися за типовими проектами, поштова станція в Білій Церкві побудована в класичному стилі за індивідуальним проектом невідомого архітектора.

Комплекс поштової станції розташований обабіч однієї з головних магістралей міста і займає площу близько 1,6 га. Функціонально комплекс поділений на дві частини. Перша, парадна, складається з поштового будинку, готелю і ямщицької. Поштовий будинок, готель і ямщицька, утворюють курдонер. У другій частині розміщені стайня, кузня та каретна, вони розташовані із західної сторони поштового двору. Замикає ансамбль будинок доглядача. Цегляний поштовий будинок було побудовано в 1830 році. Про це свідчать цеглини з клеймом «1830», які були знайдені при проведенні ремонтних робіт в будівлі. В 2000 році при встановленні гідроізоляції в будинку ямщицької були знайдені дві цеглини з клеймом «1836», що може слугувати датуванням будівель.

В 1844 році ансамбль будівель був пошкоджений при пожежі і відбудований у 1848 р. В готелі поштової станції в 1857 (1858?) році зупинявся Т.Г. Шевченко. В повісті «Прогулка с удовольствием и не без морали» він описує свій приїзд до Білої Церкви.

Будівля каретної, судячи по вигляду цегли і позначках на знайдених фрагментах: «9 Н», була побудована пізніше, у другій половині XIX ст.

Наприкінці XIX ст. поштова станція потребувала ремонту і перепланування. На той час будівлі використовували під житлові приміщення чиновники Білоцерківської поштово-телеграфної контори. Для обстеження будівель і складання кошторису до Білої Церкви направили молодшого архітектора Миколу Івановича Яскевича. Ремонтні роботи проводились в 1896 – 1899 роках. Нагляд за роботами проводив молодший інженер Віктор Павлович Моцок.

11. Відомості про сучасний стан об'єкта:

Розташування	Ансамбль будівель поштової станції розташований обабіч

об'єкта і його роль у навколишньому середовищі	однієї з головних магістралей міста – сучасного бульвару 50-річча Перемоги, 41 – 45, 51. Споруди пошти займали значне місце в об'ємно – просторовій композиції вулиці і відповідно впливали на планування і забудову прилеглих районів.
Ландшафт	Ландшафт спокійний.
Опис об'єкта	прямокутна в плані цегляна будівля з двоскатною покрівлею і мансардним приміщенням. На першому поверсі розташовано два широких арочних в'їзди для карет. Розміри будівлі 27,10 м. х 9,22 м.
Перебудови, втрати й історичні нашарування	На протязі років внутрішнє планування будівель та їх призначення змінювались багато разів тому, за відсутності креслень, неможливо встановити первинний внутрішній вигляд будівель. Будівлю каретної перепланувували на протязі ХХ ст. На сьогодні віконні отвори на західній стіні будівлі закладені цеглою. На головному, східному, фасаді центральний арочний в'їзд для карет перероблено на вікно та двері. З північного боку до каретної були прибудовані приміщення з односкатною, і двоскатною покрівлями, що не збереглися. В північній стіні було пробито отвір, пізніше закладений цеглою.
Наявність творів мистецтва та їх опис	відсутні
Опис території об'єкта	Територія Поштової станції займає площу близько 1,6 га. Наприкінці XIX ст. навколо території було встановлено дерев'яний паркан з цегляними оштукатуреними стовпчиками. До нашого часу паркан не зберігся. В зв'язку з активною забудовою міста в ХХ ст. була зруйнована дренажна система, яка дозволяла відводити ґрунтові води від будівель станції. Рівень дорожнього покриття по бульвару 50-річча Перемоги вище рівня території Поштової станції. Ці фактори призвели до підйому ґрунтових вод і замоканню фундаментів і підвальних приміщень будівель.
Загальна оцінка технічного стану об'єкта, дата, № акту технічного стану	Фундамент стрічковий з тесаного каменю правильної та неправильної форми. Технічний стан – задовільний. Відмостка з асфальтобетону, стан незадовільний. Наріжні та внутрішні стіни цегляні. Технічний стан – задовільний. Західна стіна пошкоджена в результаті дії вологої землі, якою була частково присипана, технічний стан цегли – незадовільний. Констуктивні елементи даху виконані з деревяних елементів, які збереглися в первісному вигляді. Технічний стан – задовільний. Окремі елементи у незадовільному стані. Покрівля з оцинкованого заліза. Технічний стан – задовільний. В окремих місцях у незадовільному стані,

	потребує ремонту. Водозливні труби відсутні. Міжповерхове перекриття з дерев'яних балок у задовільному стані. Стовбчики, що підтримують балки – дерев'яні, у задовільному стані. Стіни в середині будівлі пофарбовані вапняним розчином. В приміщеннях будівлі підлога з бетону, у незадовільному стані. Вікна і двері, ворота – дерев'яні, у задовільному стані. На вікнах металеві грати у задовільному стані. Частина віконних отворів закладена у попередні роки. Внутрішні сходи на горище дерев'яні, у задовільному стані. Акт обстеження технічного стану «Каретної» складено 22.04. 2011 р.
Наявність інженерних мереж та інженерного обладнання	Лінії електропередач, освітлення. Водопостачання, опалення – відсутні. Централізована каналізація відсутня.
Дата і № довідки про майнову цінність об'єкта, найменування організації яка провела оцінку, вартість в гривнях	«Стайня» (ох № 910/1), «Каретна» (ох № 910/2), «Кузня» (ох № 910/3) – вартість будівель (разом з прохідною) 512593, 47 грн. Довідка складена ТОВ МК «Айн-Соф» 31.05.2009.

12.Перелік складових (для комплексу (ансамблю), визначного місця):

Станція поштова (мур), готель (мур), ямщицька (мур), дім станційного доглядача(мур), кузня (мур), стайня (мур), каретна (мур).

13.Територія об'єкта:

Площа	Територія об'єкту займає площу близько 1,60 га,
Опис меж території об'єкта	Територія об'єкту з північного боку межує із землями загального користування – бульваром 50-річча Перемоги, з південного боку межує з промисловими будівлями пошти (гаражами, складськими приміщеннями), з гаражним кооперативом «Шинник», житловою забудовою міста. Із заходу і сходу розташовані промислові будівлі.

14. Оцінка антропологічної, археологічної, естетичної, етнографічної, історичної, мистецької, наукової чи художньої цінності об'єкта:

Якості об'єкта завдяки яким він набуває культурної цінності як	Комплекс будівель пошти являє собою приклад чудово збудованого і добре збереженого ансамблю громадських будівель початку XIX ст. Будівлі

пям'ятка	ансамблю пошти характеризуються, притаманними класичному стилю, спокійною діловитістю і чітким функціональним призначенням кожної будівлі.

15. **Зони охорони пам'ятки:.**

Організація-розробник науково-проектної документації	Науково-дослідний інститут «УкрНДІпроектреставрація»; Державне підприємство «Науково-дослідний і проектний інститут Містобудування».
Дата розробки науково-проектної документації	1992 р. 2008
Дата і № документа про затвердження науково-проектної документації	Затверджено рішенням Білоцерківської міської ради за № 879 від 12.11.2008 р.
Короткий опис меж зон охорони із зазначенням площі кожної зони	Межі зон охорони комплексу будівель Поштової станції розроблені при виготовленні Історико-опорного плану м. Біла Церква і охоплюють територію Поштової станції разом з сучасними господарськими будівлями пошти.

16.Наявність науково-дослідної та науково-проектної документації на об'єкті:

Найменування документації	**Рік роз-роблення**	**Автор (організація)**	**Місце знаходження інв. №**

17. Дослідницькі й реставраційні роботи на об'єкті:

Найменування робіт	**Рік про-ведення**	**Замовник**	**Виконавець**	**Підрядна організація**

18.Основні джерела відомостей про об'єкт:

Археологічні матеріали	відсутні

Іконографічні матеріали	відсутні
Архівні матеріали	1. ЦДІА в Києві – Ф. 533. – оп. 3. – спр.483. – 1830. 2. ЦДІА в Києві – Ф. 442. – оп. 1. – спр. 5866. – 1844. 3. ДАКО. – Ф. 1. – оп. 295. – спр. 28976. 4. ДАКО. – Ф. 1. – оп. 295. – спр. 24202. 5. ДАКО. – Ф. 1. – оп. 232. – спр. 310. – 1898. 6. ДАКО. – Ф. 1. – оп. 235. – спр. 132. – 1899.
Бібліографічні матеріали	7. Біла Церква. Шлях крізь віки. – Біла Церква. 1994. 8. Костомаров Н. Поездка в Белую Церковь. // Киевская старина. – К. 1882. – май, Т.II. 9. Материалы к своду памятников истории и культуры народов СССР. Украинская ССР. Киевская область. (Раздел архитектура и градостроительство. – К. /ВНИИТАГ/ 1990. 10. Памятники градостроительства и архитектуры Украинской ССР. – Т.1. – К. 1983. – ст. 127. 11. Перерва В. Графи Браницькі: підприємці та меценати. – Біла Церква. 2010. – ст. 74. 12. Срібняк М.Л., Федотов В.М. Біла Церква. – К.1966. 13. Федотов В.М. Біла Церква: нотатки архітектора міста. – Біла Церква. 1998. 14. Шевченко Т. Г. Прогулка с удовольствием и не без морали. // Зібрання творів: У 6 т. — К., 2003. — Т. 4: Повісті. — ст. 208-326.

19. До паспорта додаються графічні матеріали та фотофіксація:

Найменування	**Кількість**	**Дата виконання**	**Виконавець**
Генеральний план (ситуаційна схема)	1	1858	Матеріали Білоцерківського краєзнавчого музею.
	1	1979	Управління архітектури та містобудування м. Біла Церква
	1	2007	ДНВП «Картографія»
	1	2008	ДП «Науково-дослідний і проектний інститут Містобудування».
Обміри:			
Плани	1	2006	Білоцерківське бюро технічної інвентарізації.
Фасади			
Розрізи			

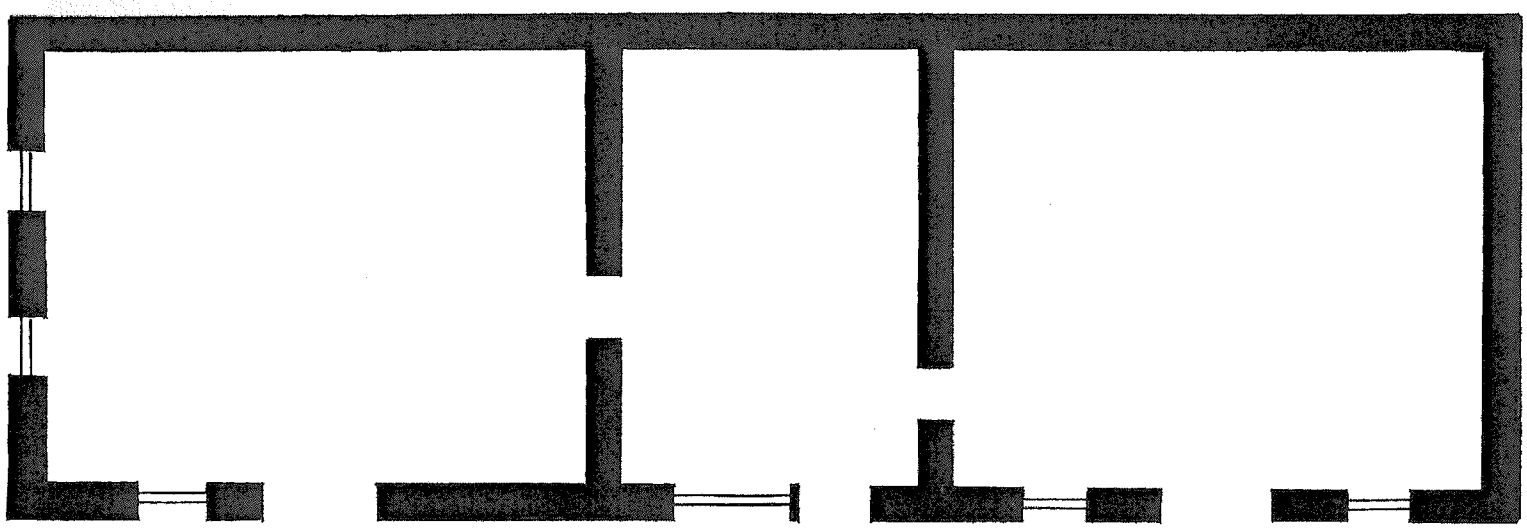
Фотофіксація

Фото загального вигляду	1	2012	Бреяк О.В. Ковальська Ю.І.
Фото фрагментів			
Фото деталей	1	2012	Бреяк О.В.
Фото інтер'єрів	1	2012	Бреяк О.В. Ковальська Ю.І.

Паспорт склав:

Посада та назва організації	**Спеціальність, кваліфікаційний рівень**	**Прізвище, ініціали**	**Підпис**	**Дата складання**
Завідувач відділу краєзнавства Київського обласного центру охорони та наукових досліджень пам'яток культурної спадщини КОДА	Інженер – будівельник	Бреяк О.В.		09.04.2012 р.

В.о. начальника управління культури і туризму
Київської обласної державної адміністрації
Подолянець І.І.

Ансамбль споруд пошти. Каретна.

Каретна, вигляд з північного сходу. Фото Ковальської Ю.І.